

Søren Møller Sørensen
Lektor, ph.d.
Institut for Kunst- og Kulturvidenskab
Københavns Universitet.

Rapport over mit forskningsophold ved Det Danske Institut i Athen, 2-31/7 2018.

Formålet med mit ophold var at få tid, ro og koncentration til gennemskrivning af resultaterne af et forskningsarbejde, som har beskæftiget mig i længere tid.

Det drejer sig om Imām al-Buṣīris digt til profeten Muhammads pris, kendt som "al-Burda", der hører til blandt de mest udbredte og lovpriste arabiske digte fra perioden efter Abbaside-dynastiets fald. Dette digt har siden sin tilblivelse været genstand for talrige bearbejdelser og udførlig udlægning, og det er i dag en standard-reference i den arabisktalende verden både blandt muslimer og ikke-muslimer. Også i resten af verden er det bekendt blandt muslimer i almindelighed og blandt tilhængere af de forskellige sufi-retninger i særdeleshed. I mange tilfælde har al-Buṣīris "al-Burda" været genstand for det, der på arabisk hedder mu'āraḍa, som er en form 'kontrafaktur' eller 'emulering', der overtager formelle og indholdsmæssige elementer fra originalen og samtidig udtrykker respekt for denne original ved at overgå den i kunstfærdighed.

Jeg beskæftiger med Imām al-Buṣīris digt og to moderne eksempler på denne form for emulering. Det drejer sig om den ægyptiske forfatter Ahmad Shawqis "Nahj al-burda" fra begyndelsen af det 20. århundrede og om den palæstinensisk-egyptiske digter og samfundsforsker, Tamīm al-Barghūthis, "al-Burda", der er skrevet i 2011 under indtryk af den egyptiske januar-revolution. Udover at følge den model for et lovprisningsdigt, som Imām al-Buṣīri knæsætter, er begge de nyere digte også kommentarer til deres samtid. I min læsning forfølger jeg digtenes spor ud mod aktuelle politiske og kulturpolitiske kontekster.

Dertil undersøger jeg de tre digtes aktuelle anvendelse i vokalmusikalsk praksis i Egypten.

Buṣīri tilhørte *shadhuliyya* sufi-ordenen, og den dag i dag reciteres dele af hans 160 vers lange digt ved ordens ritualer i middelhavsbyen Alexandria.

Den store diva og det uomgængelige ægyptiske egyptiske nationalsymbol, Umm Kulthum, sang i 1940'erne en forkortet version af Ahmad Shawqis "Nahj al-burda" med musik af komponisten Riad al-Sunbati, og siden har denne sang været en del af kanon i det officielle egyptiske miljø for arabisk musik, der trives i Cairo med Cairos 'operahus' som omdrejningspunkt.

al-Barghūthis "al-Burda" er tekstgrundlaget for en stor, spændende og ambitiøs komposition af den egyptiske musiker og komponist Mustafa Said. Denne spilles og synges af Mustafa Saims ensemble "Aṣīl" (*aṣīl* betyder autentisk på arabisk), og musikken påberåber sig - ligesom Tamīm al-Barghūthis digt - at øse af dybe kilder i arabisk kultur.

Fra talrige ophold i Cairo og fra møder med *shadhuliyya* sufierne i Alexandria har et godt kendskab til disse tre miljøer og deres musik og sang. Og mit emne og mit stof viser sig igen og igen at være meget givende både som indgang til forskellige miljøer, hvor musik og digtning mødes, og som udgangspunkt for samtaler med de mennesker, som jeg møder.

Opholdet ved Det Danske Institut i Athen gav mig netop den ro og koncentration, jeg behøvede for at kunne sammenfatte mit heterogene og omfattende stof. Det smukke hus, de smukke og dybt

inspirerende omgivelser, og det gode møde med stærke kendere af græsk kultur, var i eminent grad befordrende for mit arbejde, og jeg vendte hjem med en gennemskrevet artikel, som forhåbentlig vil være færdig til publicering i løbet af dette efterår.

Jeg skylder Det Danske Institut i Athen stor tak for at tilbyde mig den skriveretræte, som jeg så påtrængende behøvede. Men jeg vender hjem med mere end min gennemskrevne artikel i computeren. Inspirerende samtaler med fine grækenlandskendere har vakt min interesse for Græsk-Ægyptiske kulturelle relationer i almindelighed og for de, der knytter sig til grækernes tilstedeværelse i Alexandria, i særdeleshed. Jeg overvejer muligheden for en forskningsindsats på det område.

København, tirsdag den 21. august 2018

Søren Møller Sørensen